

KRONIKA

Konferencja naukowa „Europejskie dziedzictwo w otwartych kolekcjach cyfrowych”, Kraków 26 marca 2019 r., Biblioteka Politechniki Krakowskiej.

Podczas konferencji przedstawiono doświadczenia zdobyte przez biblioteki i instytucje naukowe w trakcie realizacji projektów związanych z otwartym udostępnianiem zasobów cyfrowych, skoncentrowanych w szczególności na digitalizacji zasobów nauki i kultury, a także na sposobach ich opracowania i udostępniania w otwartej przestrzeni informacyjnej. Wśród zagadnień poruszanych przez uczestników znalazły się m.in. standardy stosowane w gromadzeniu, opracowaniu i udostępnieniu obiektów cyfrowych oraz modele digitalizacji kolekcji historycznych. Wydarzeniem towarzyszącym konferencji była wystawa najcenniejszych druków zdigitalizowanych i udostępnionych w systemie Redo, powstałym w ramach projektu EDT: „Europejskie Dziedzictwo Techniczne – upowszechnianie historycznych i współczesnych publikacji z zakresu nauk technicznych w innowacyjnym środowisku informatycznym”. Na ekspozycji przedstawiono efekty prac związanych z zabezpieczeniem i konserwacją księgozbioru poddanego procesowi digitalizacji. Obok oryginalnych obiektów poddanych digitalizacji przy wykorzystaniu technik interaktywnych, zaprezentowano ich odpowiedniki cyfrowe.

Redakcja

„Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” – Udział zagranicznych recenzentów w ocenie publikacji; Stworzenie angielskiej wersji wydawniczej publikacji; Digitalizacja tomów archiwalnych rocznika w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich przez Internet oraz wdrożenie i utrzymanie cyfrowej platformy redakcyjnej – zadanie finansowane w ramach umowy nr 653/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Nauki pomocnicze historii w badaniach nad historią Wielkiego Księstwa Litewskiego” (Pagalbiniai istorijos mokslai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tyrimuose), Wilno, 25-26 kwietnia 2019 r., Instytut Historii Litwy. Oddział Historii Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Podczas konferencji zaprezentowano wyniki badań prowadzonych w obszarze nauk pomocniczych historii, ich metod i metodologii oraz terminologii. Zwrócono uwagę na uniwersalizm i właściwości narodowe i regionalne przedmiotu badań heraldyki, genealogii, sfragistyki, leksykologii, dyplomatyki, paleografii, kodykologii, archiwistyki, bibliologii i geografii historycznej. W obradach uczestniczyli badacze z Litwy, Łotwy, Polski, Białorusi.

Dorota Sidorowicz-Mulak

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, Polska

dorota.sidorowicz@ossolineum.pl

ORCID 0000-0003-0087-259X

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wokół Paula Ladewiga i jego Katechizmu biblioteki”, Bydgoszcz 3-4 czerwca 2019 r., Zakład Informacji Naukowej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Podstawą dyskursu naukowego podczas konferencji były myśli bibliotekarskie Paula Ladewiga zawarte w wydany ponad 100 lat temu dziele *Katechizm biblioteki* – polskie tłumaczenie autorstwa Zdzisława Gębołysia ukazało się w Bydgoszczy w 2016 r. Celem obrad było upowszechnienie wiedzy o autorze Katechizmu oraz dyskusja na temat aktualności wielowymiarowych i wielowątkowych przemyśleń Ladewiga dotyczących roli bibliotek i bibliotekarzy w życiu społecznym. Organizatorzy konferencji zaproponowali trzy grupy tematyczne, wokół których toczyła się dyskusja: 1) biblioteki – problemy gromadzenia, finansowania i zarządzania; 2) przyszłość bibliotek – zadania i wyzwania; szanse i zagrożenia; nadzieje i beznadzieje; między dobrem jednostki a dobrem ogółu; 3) biblioteka z punktu widzenia przedstawicieli nauk społecznych, humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych.

Redakcja

II Międzynarodowa Konferencja Proweniencyjna „Kolekcje prywatne w zbiorach książki dawnej”, Wrocław 18-19 czerwca 2019 r., Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Celem konferencji było zebranie i upowszechnienie informacji o dawnych kolekcjach prywatnych z terenów Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Śląska i Pomorza przechowywanych obecnie w całości lub części w bibliotekach, archiwach i muzeach w kraju i za granicą. Aż do wybuchu II wojny światowej biblioteki prywatne odgrywały na tych terenach ważną rolę społeczną i kulturalną. Po 1945 r. wiele ksiąg rękopiśmiennych i drukowanych pochodzących z dawnych kolekcji prywatnych zostało przekazanych decyzją władz do zbiorów bibliotek lub instytucji naukowych i publicznych, a budowane przez lata księgozbiory zostały rozproszone. Dorobek konferencji ma stanowić kolejny krok do ich bliższego poznania i naukowej rekonstrukcji.

Dorota Sidorowicz-Mulak

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, Polska

dorota.sidorowicz@ossolineum.pl

ORCID 0000-0003-0087-259X

Międzynarodowa konferencja naukowa „Ruch wydawniczy na Ukrainie: środowiska, artefakty” (Vidavničij ruch v Ukraïni: seredovišča, artefakti), Lwów, 24-25 października 2019 r., Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Lwowska Narodowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Podczas konferencji przedstawiono referaty dotyczące ruchu wydawniczego jako rzecznika idei i procesów społecznych, publikacji świadczących o życiu artystycznym na Ukrainie, produkcji artystycznej muzeów, archiwów i bibliotek jako sposobu zachowania i popularyzacji dziedzictwa kulturowego na Ukrainie oraz postaci wydawcy. Obrady podzielono na kilka bloków tematycznych: historia książki starodrucznej, historia ruchu wydawniczego w XIX i XX w., ruch wydawniczy i kultura książki, wydawnictwa związane ze sztuką: produkcja, postacie, biblioteka, muzeum, archiwum: wektor wydawniczy. W obradach uczestniczyli badacze z Ukrainy i Polski, którzy mieli możliwość zaprezentowania najnowszych wydawnictw naukowych związanych z tematyką konferencji.

Dorota Sidorowicz-Mulak

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, Polska

dorota.sidorowicz@ossolineum.pl

ORCID 0000-0003-0087-259X

Międzynarodowa konferencja naukowa „Pamięć wieloraka: Muzea na ziemiach Rzeczypospolitej w epoce rozbiorów / Various Memory: museums in the lands of the Polish-Lithuanian Commonwealth, era of the partitions”, Toruń 14-16 listopada 2019 r., Zakład Muzealnictwa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Była to trzecia konferencja naukowa w ramach projektu badawczego „Muzeum w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.)” finansowanego z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, na której podsumowano i zaprezentowano jego rezultaty. Tematyka obrad dotyczyła różnorodnych aspektów współistnienia różnych pamięci dawnej Rzeczypospolitej i jej ziem oraz ich odzwierciedlenia w działalności muzeów w epoce rozbiorów. Starano się odpowiedzieć na pytania: Jaką pamięć – jakie pamięci kultywowały te muzea i jak układały się ich wzajemne relacje. Podstawę debaty stanowiły trzy ściśle z sobą powiązane zakresy tematyczne:

- różnorodność pamięci w muzeach funkcjonujących na obszarze dawnej Rzeczypospolitej, m.in. ich zróżnicowanie pod względem merytorycznym, politycznym i społecznym, wraz ze specyfiką sytuacji na poszczególnych ziemiach;
- współistnienie: wzajemne relacje, wzory, wpływy, narzucanie i przejmowanie pamięci, a także konkurencja i współpraca między muzeami;
- konfrontacja: polityka władz zaborczych wobec polskich muzeów, muzea pruskie /niemieckie i rosyjskie, muzeum jako element sporu politycznego, a także walki narodowo-wyzwoleńczej oraz o emancypację narodową.

Redakcja

Międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa „Wojna i książka. Księgozbiory, biblioteki, wydawnictwa i twórcy podczas konfliktów zbrojnych i politycznych. Stan badań i perspektywy badawcze”, Poznań 13-15 listopada 2019 r., Biblioteka Raczyńskich, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, PAN Biblioteka Kórnicka, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Muzeum Historii Polski, Muzeum Powstania Warszawskiego.

Tematyka konferencji koncentrowała się wokół problematyki bibliotek, księgozbiorów, kultury, wydawnictw i twórców w czasach konfliktów zbrojnych i politycznych. Podczas obrad zostały zaprezentowane i omówione rozmaite kategorie strat kulturalnych związanych z książką. Przedstawiono również problematykę ochrony zbiorów oraz sytuacji prawnej bibliotek i dóbr kultury

w czasie wojny, a także przebieg i rozmaite aspekty likwidacji strat kulturalnych poniesionych w skutek konfliktów zbrojnych i politycznych.

Redakcja

Konferencja naukowa „Publikowanie po przełomie cyfrowym”, Wrocław 21-22 listopada 2019 r., Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa oraz Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Podczas konferencji zastanawiano się nad współczesnymi formami publikowania i przemianami, jakie zaszły w tej dziedzinie w ostatnich dekadach. Jej głównym celem była próba diagnozy i wyjaśnienia, w jaki sposób proces technologizacji wpływa na transformację humanistyki poprzez sformułowanie odpowiedzi na pytanie: jak pod wpływem nowych technologii zmienia się obieg informacji i rynek wydawniczy? Starano się określić zarysowujące się tendencje w tym zakresie. Zdaniem organizatorów konferencji refleksja badawcza w kręgu humanistyki zdaje się nie nadążać za dynamicznie postępującymi przeobrażeniami. Atrofii ulegają instytucje kultury kształtujące się od czasów Gutenberga, a na znaczeniu zyskują nowe kanały dystrybucyjne. Możliwości korzystania z nowych narzędzi komunikowania wpływają na sytuację wydawców i status dystrybutorów treści. Wraz z digitalnymi technologiami ewoluują upodobania „człowieka czytającego”.

Redakcja

Konferencja naukowa „Zbiory specjalne polskich bibliotek naukowych w NUKAT”, Warszawa 25-26 listopada 2019 r., Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, II konferencja z cyklu „HINC OMNIA. Zbiory historyczne, artystyczne i specjalne w bibliotekach oraz innych instytucjach kultury”.

Tym razem konferencja poświęcona była tematyce opracowania zbiorów specjalnych w katalogu centralnym NUKAT. Zawiera on ponad 603 000 rekordów bibliograficznych zbiorów specjalnych, z czego ponad połowę stanowią opisy katalogowe materiałów z XIX w. Znaczącą część zajmują opisy nut (niemal 80 000), starych druków (71 000), map i atlasów (45 000) oraz grafik, rysunków i fotografii (prawie 33 000). Chociaż obecnie NUKAT rejestruje jedynie tylko część bogatych zbiorów specjalnych 171 bibliotek współtworzących katalog, zawarte w nim dane są na tyle liczne i obszerne,

że mogą stanowić podstawę do dyskusji o formatach opisu katalogowego poszczególnych typów zbiorów specjalnych, opisie przedmiotowym, poziomie szczegółowości opisu oraz ideach przyświecających tworzeniu katalogów centralnych zbiorów historycznych i specjalnych. Szczególne miejsce w czasie obrad zajęła tematyka opracowania rękopisów w formacie MARC21.

Redakcja

Seminarium „Dokumentinio paveldo tyrimų ir sklaidos patirtys Europos bibliotekose” = „Experiences of Documentary Heritage Research and Dissemination in European Libraries”, Wilno, 9 października 2019, Biblioteka im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk

W 2019 r. Litewska Biblioteka Narodowa świętowała jubileusz stulecia swego założenia. Z tej okazji zorganizowano w Wilnie szereg wydarzeń naukowych, w tym dwujęzyczne seminarium dotyczące badań nad dziedzictwem kulturowym książki dawnej pt. „Dokumentinio paveldo tyrimų ir sklaidos patirtys Europos bibliotekose = Experiences of Documentary Heritage Research and Dissemination in European Libraries”. W seminarium wzięli udział badacze z Białorusi, Litwy, Łotwy, Polski i Wielkiej Brytanii.

Dr Rima Cicėnienė z Biblioteki im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka) omówiła prace prowadzone nad dziedzictwem kulturowym w tejże bibliotece w referacie pt. *Dokumentinis paveldas LMAVB: darbai ir iššūkiai*. Dr Geri Della Rocca de Candal z Uniwersyteu w Okfordzie (University of Oxford) wygłosił referat pt. *Same Size, Opposite Formation: The Incunabula Collections of Lithuania and Greece As an Example of Radically Different Collecting Patterns*, porównujący kolekcje inkunabułów w Grecji i na Litwie. Dr Rūta Čapaitė z Litewskiego Instytutu Historii w Wilnie (Lietuvos istorijos institutas) omówiła rodzaje łacińskiego pisma kursywnego występującego w dokumentach pergaminowych z XIV-XVI w. Z kolekcji Litewskiej Biblioteki Narodowej (referat: *Europinės lotyniškojo kursyvo raidos atspindžiai Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje saugomų XIV-XVI a. pergamentų kontekste*). Dr Agnieszka Franczyk-Cegła z Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu w referacie pt. *Cooperation Between the Ossolineum Library in Wrocław and Vasyl Stefanyk National Scienc Library of Ukraine in Lviv in the Field of Documentary Heritage Research* opisała współpracę Ossolineum ze Lwowską Narodową Naukową Biblioteką Ukrainy im. W. Stefanyka oraz wspólnie zrealizowane projekty w zakresie digitalizacji dziedzictwa kulturowego. Dr Renāte Berga z Łotewskiej Biblioteki Narodowej w Rydze (Latvijas Nacionālā biblioteka) wygłosiła referat *Riga*

Jesuit College Library (1583-1621) As a Bibliographic Reconstruction of the War Booty, dotyczący realizowanego tamże projektu rekonstruującego ryską bibliotekę jezuicką wywiezioną przez wojska szwedzkie w XVII wieku. Dr Ina Kažuro z Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie (Vilniaus universiteto biblioteka) w referacie *Vilniaus spaudinių ornamentika XVIII amžiuje* opisała cechy typograficzne wileńskich druków z XVIII w. służące rozpoznaniu anonimów typograficznych. Mgr Galina Kirejeva (nieobecna na seminarium) i mgr Tatjana Kornilova (wygłaszająca referat) z Białoruskiej Biblioteki Narodowej w Mińsku (Нацыянальная бібліятэка Беларусі) przygotowały referat pt. *The State Register of Book Monuments of the Republic of Belarus: Project Implementation opisujący monumentalny projekt Дзяржаўны рэестр кніжных помнікаў Рэспублікі Беларусь*, którego celem jest rejestracja wszystkich zabytków książkowych i kolekcji z zasobów państwowych i prywatnych bibliotek białoruskich. Dr Milda Kvizikevičiūtė z Litewskiej Biblioteki Narodowej (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka) w referacie «*Docere, Delectare, Movere*»: *Communicating the Dissemination of Documentary Heritage in the National Library of Lithuania* przedstawiła projekty i realizacje tejsze biblioteki w dziedzinie upowszechniania dziedzictwa kulturowego.

Seminarium zakończył panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych referentów, który koncentrował się na kwestiach związanych z wyzwaniem w realizacji różnego rodzaju projektów z obszaru dziedzictwa kulturowego i nauki. Wydarzeniu towarzyszył wernisaż wystawy «*Verba volent, scripta manent*»: *Iš Nacionalinės bibliotekos lobyno*, na której zaprezentowano rękopiśmienne i drukowane skarby Litewskiej Biblioteki Narodowej.

Agnieszka Franczyk-Cegła

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, Polska

agnieszka.franczyk-cegla@ossolineum.pl

ORCID: 0000-0002-1231-925X